Jaargang 2 no. 6 15 December 1955.

Coolia

CONTACTBLAD VAN DE NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Redacteur: C. Bas, Merelstraat 43, Leiden

ENKELE OPMERKINGEN OVER DE MYCOFLORA VAN HET AMSTERDAMSE BOS (II)

Het ligt in de bedoeling van de paddestoelen van dit zo rijke gebied hier weer de interessante en opvallende punten aan te stippen, zodat men met het eerste deel van dit artikel een vrij goede indruk van het gebied zal hebben. Met enige nadruk moet nog eens vooraf gezegd worden dat de mycoflora nog verre van goed bekend is. De grote oppervlakte van het bos is daaraan niet vreemd, naast tijdgebrek waardoor in de goede perioden soms weinig gemycologiseerd kan worden, maar ten dele is de oorzaak hiervan in de aard van de fungi zelf te zoeken. Door het op voor ons onberekenbare wijze verschijnen of wegblijven van de vruchtlichamen, gebeurt het nog al eens dat in een perceel een serie paddestoelen tevoorschijn komt, welke daar nog niet eerder of veelal zelfs niet in het gehele gebied gesignaleerd is. Het is dan meestal niet mogelijk, zo men het verschijnsel opmerkt, het geheel op voldoende grondige wijze vast te leggen en te verwerken. Daarna gelukt het meestal gedurende meerdere jaren niet de betreffende soorten terug te vinden. Dit is natuurlijk aan elke mycophiel bekend, maar het imponeert telkenmale.
Voor mij is het Cortinarius-geval er weer een opvallende bevestiging van. In een klein wilgenbosje heb ik, vijf jaar geleden alweer, een aanzienlijk aantal exemplaren Cortinarius gezien, waarbij een oppervlakkige beschouwing de indruk wekte dat het een drietal soorten moest zijn. Omdat ik mij destijds zeker niet capabel achtte deze te determineren en evenmin zover gevorderd was dat ik ze minstens kort beschreef en droogde, bleven ze staan voor "later"; de excursie had trouwens al een onverwerkbare buit opgeleverd. Het opvallende is nu

COMMONWEALTH MYCOLOGICAL INSTITUTE 22 DEC 1955

echter dat het "later" nog steeds niet gekomen is, omdat het tot dusver ten enenmale onmogelijk bleek ook maar één Cortinarius-soort terug te vinden, niettegenstaande het betreffende bosje elk jaar verschillende malen goed doorzocht is. Het geslacht Inocybe waarvan ook weer in één bepaald perceel liefst vier soorten (w.o. obscura en oblectabilis) tegelijk verschenen, weigert al jaren zich daar weer te vertonen. Verschillende andere dergelijke ervaringen hebben het gevoel van onzekerheid omtrent een betrekkelijk volledige kennis van het gebied slechts versterkt. Van Agaricus zag men enkele jaren geleden een aardig aantal uiteenlopende typen, waarvan de aantekeningen op A. augusta, edulis, langei enz. duiden, zonder dat ik voor deze namen geheel kan instaan. Sinds ik mij gesterkt voel door "Möller" en "Pilat", zijn de aardigste soorten mij niet meer in handen gevallen.
De bodemtoestand in de oudste delen van het bos is vrij goed aan te geven door op enkele geslachten bospaddestoelen in te gaan. Amanita muscaria is de enige soort, die in één van de oudste berkenpercelen het geslacht Amanita vertegenwoordigt. Van de echte ridderzwammen is nog geen enkele soort gevonden, wel een aantal verwante typen. Het aardige "roze riddertje" Lyophyllum (Calocybe) carneum is niet zeldzaam, maar door het sterk verbleken soms niet goed te herkennen. Ook Lyoph. (Cal.) georgii is aanwezig en dan nog een aantal (?) vormen van de sombere ridderzwam Lyoph. aggregatum. Het geslacht Mélanoleuca heeft hier twee vertegenwoordigers n.l. M. brevipes en M. melaleuca. Van Rhodopaxillus zijn ook twee soorten te vinden, R. nudus en suaevis (personatus).
De eerste betekenen voor mij dat het herbergende bosje enkele extra bezoeken verdient. Met spanning wordt op Tricholoma zelf gewacht.
Het geslacht Russula doet in zoverre onder voor het reeds vermelde genus Lactarius dat hier maar twee soorten van zijn aangetroffen, en wel alleen in een aan de rand gelegen wilgenbos, waarin men enkele jaren geleden orde geschapen heeft. Men kan slechts hopen dat R.fragilis en R. xerampelina het overleefd hebben, maar daarop wijst nog niets.
Collybia is een geslacht dat ook graag wat meer verbreed gezien zou worden; gesignaleerd zijn, nog maar zeer plaatselijk, C. butyracea cirrhata,dryophila en maculata ?, terwijl C. velutipes zeer algemeen is.
De overige genera zeggen m.i. weinig over een zeker rijpingsstadium van de bodem van het gebied, of dit is uit de schaarse vondsten van de soorten ervan niet uit te maken.
Hoewel de belangwekkendste soorten zich ongetwijfeld onder de ongedetermineerde bevinden, zijn er toch een aantal te noemen die zeer de

moeite waard zijn. De rozespoorders leveren er enkele, o.a. Eccilia cancrina, waarvan er eenmaal enkele honderden op een hoop rottend gras gevonden zijn. Helaas werd van deze gelegenheid een slecht gebruik gemaakt, zodat enkele schetsjes en korte notities de enige tastbare herinneringen zijn. Nolanea icterina, steeds met vreugde begroet, is algemener en regelmatiger verbreid dan in enig ander mij bekend gebied. Het Entoloma- complex, dat hier ongeveer een vijf-tal soorten zal omvatten, moet nog ontward worden. Hetzelfde geldt voor Hebeloma, al staat vast dat de karakteristieke H. sacchariolens met zijn prettige geur goed vertegenwoordigd is.
(slot volgt) W.J.Reijnders.

WAARNEMINGEN.

1. In October van dit jaar vond ik op de zeedijk bij Dokkumer Nieuwe Zijlen (Lauwerszee) honderden exemplaren van Agaricus Bernardi (Quél.) Sacc. (Determinatie bevestigd door het Rijks Herbar.).

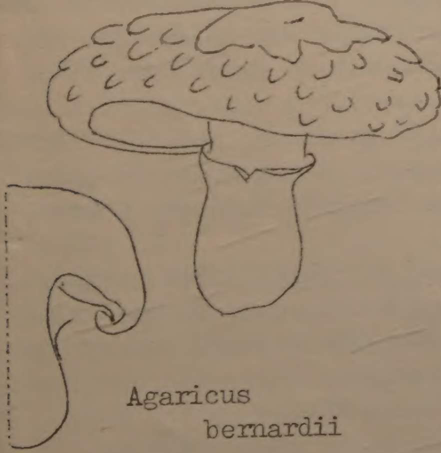

Agaricus bernardii

De champignons aanziende voor een wat "gekke" varieteit van Ag. campester, verzamelden mijn familie en ik er flink wat van, maar aan het diner liet de één na de ander de - deskundig toebereide - champignons staan! Ze smaakten opgelegen vies. En zie, het bleek Ag. bernardi te zijn, waarvan Konrad en Maublanc (Les Agaricales) zeggen: "comestible peu délicat et indigeste, à odeur désagréable". Ook in verse toestand ruikt bernardi onfris, verder worden het vlees en de steel bij beschadiging roodbruin, terwijl de vorm gedrongen is. De wat grauwige hoed is met donkere harde schubben bedekt, de rand is vaak gebarsten en sterk omgekruld. De champignon komt uitsluitend voor op zoute grond (de Denen noemen hem "Strand Champignon"). Volgens K. en M. is het een varieteit of althans een soort nauw verwant aan Ag. campester en zou Ag. bernardi verder naar het binnenland geleidelijk aan overgaan in Ag. camp. Op de Lauwerszeedijk stonden ze uitsluitend aan de zeezijde en op de dijk, geen enkele aan de landkant! Te vermelden is nog dat Ag.b. wèl cystiden heeft (met een loupe is de "rafelige" snede van de lamellen al duidelijk te zien), en Ag. camp. niet. Bij de overgang in Ag. camp. volgens K. en M. zouden dan geleidelijk aan de cystiden moe-

ten verdwijnen (??). Lange (Flora Agar.Dan.) vermeldt merkwaardigerwijs de soort niet, maar wèl wordt hij beschreven in het aardige uit het Zweeds in het Deens vertaalde boekje "Den ny svampebog" van J. Sandblom en S. Jansson (Illustrationsforlaget, Kopenhagen), voorzien van 130 aardige gekleurde tekeningen. Kost plm. Fl.1.-, maar is momenteel uitverkocht. In dit werkje wordt nog vermeld dat de - enkelvoudige - ring naar beneden aftrekbaar is, terwijl de geur wordt beschreven als die van vis of carbol. Wat betreft de eetbaarheid, zeggen de auteurs; "ubrugelig". Vindplaatsen in Nederland kon ik maar enkele genoteerd vinden, maar vermoedelijk is bernardi aan onze kusten in het geheel niet zeldzaam.

2. Spathularia flavida (syn. S. clavata). Ik kreeg van deze zeldzame Ascomyceet in October er een aantal toegestuurd door een dame uit Appelscha, in totaal groeiden er acht, onder vogelkers. De zwam die tot plm. 5 cm groot wordt, is geheel plat gedrukt (spatelvormig). De steel is iets boller dan het gedeelte van de zwam dat het hymenium draagt. De steel is zeer lichtgeel, de rest meer dooiergeel. Ook hiervan kon ik maar enkele vindplaatsen vinden. Daams geeft er in Fungus van 1947, blz. 63 een uitvoerige beschrijving van, terwijl Middelhoek er duidelijke tekeningen bij vervaardigde. Merkwaardig zijn de zeer lange sporen, 65 maal 2 à 3 mu. Michael (Führer f. Pilzfreunde, dl.3) geeft een mooie gekleurde plaat. Vermoedelijk zijn de eerste vindplaatsen al meer dan 50 jaar oud, want Car. Destrée(1901) noemt hem al, en eveneens Oudemans (Catal. raisonné, 1905).

3. Mycena Iris Berk. (= M.amicta (Fries) sensu v. Höhnel). Een langstelige kleine Mycena. De rand van de hoed is prachtig groen, de onderste helft van de steel meestal eveneens groenig. De gehele steel is kort behaard. Gevonden 7/10 in "De Braak" bij Paterswolde.

4. Mycena arcangeliana sensu Oort non Bres. Grote toefen op een boomstronk in de Harense Hortus (Oct.) Ruikt zeer sterk naar jodoform.

5. "Reuzenvormen". a. Limacium hypothejum. (14/11/'54), Diameter hoed 9 cm. Deze paddestoel is meestal veel kleiner, 2 tot 5 à 6 cm. Alleen Michael geeft aan dat op vochtige grond de diameter wel tot 12 cm kan worden. Dit klopt met mijn vindplaats: zeer vochtig dennenbos bij Norg.
b. Mycena galericulata (bispora). Deze is meestal 2 à 3 tot hoogstens 8 cm. Op 6/10/'55 vond ik in "De Braak" op een sparrestomp drie exemplaren met een doorsnee van 11 cm!

Groningen L.S.Wildervanck.

SESSION 1955 SOCIÉTÉ MYCOLOGIQUE DE FRANCE.

De session van bovengenoemde vereniging vond dit jaar plaats van 17 - 25 Sept. in Touraine met als centrum Montrichard, een mooi plaatsje, gelegen aan de Cher, een zijrivier van de Loire. Op verzoek van de redacteur laat ik hier een paar regels over deze session, die door Prof.Dr O.F.Uffelie en mij bezocht werd, volgen.
Wegens de zeer grote droogte; het had in die streek in vijf maanden nauwelijks geregend op een enkele onweersbui na; waren er niet bepaald veel paddestoelen. Het gehele programma werd echter zeer conscientieus afgewerkt, waarbij dan de nadruk wat meer gelegd werd op het toeristisch gedeelte, wat in deze beroemde Kastelenstreek niet moeilijk was. De bodem is over het algemeen zeer kalkrijk, wat de uitgebreide wijnbouw verklaart (Vouvray!), maar door deze doorlaatbare bodem, was het zo mogelijk nog droger. Toch werden er nog aardige paddestoelen gevonden en kon vooral de tentoonstelling in Montrichard, ook wel door enige aanvoer van elders, in het laatst zelfs nog geslaagd genoemd worden. Het was opvallend, dat de zwammen op hout nog het meest voorkwamen, een verschijnsel, dat men in droge tijden meer waarneemt.
Veel Fistulina hepatica, Clitocybe tabescens, Ganoderma soorten, Stereum insignitum, Polyporus (Tyromyces) lacteus var. tephroleucus, Lentenus suavissimus, Naucoria centunculus, Pluteus depauperatus, Pholiota tuberculosa, enz.
Ook waren er zeldzame boleten. Prof. Uffelie deed waarschijnlijk wel dè vondst van de week, nl. Boletus lupinus Fries, ss. Romagnesi. De deelneming was groot en de stemming, mede dank zij Franse geest, wijn en stralend weer, uitstekend.

A.F.M.Reijnders.

EXCURSIEVERSLAGEN.

De hieronder volgende soortenlijsten zijn niet volledig. Meestal zijn de allergewoonste soorten en twijfelgevallen weggelaten, daar anders de lijsten te lang zouden worden. Een uitroepteken achter de soort duidt aan, dat materiaal van de betreffende vondst in het Rijksherbarium wordt bewaard.

Landgoed Hoekelum bij Ede, 4 Sept. 1955.
Het bos was zeer droog en stoffig en de fungioogst zeer matig. Zo werden b.v. slechts 15 soorten plaatjeszwammen gevonden. Aanwezig waren 8 leden

van de N.M.V., 6 leden van de K.N.N.V. en 2 gasten. Vermeldenswaard zijn:

Amanita porphyria!
Boletus cyanescens!
Hydnum acre!
Polyporus fissilis!

Omgeving Rijssen, 10 - 11 Sept. 1955.

Evenzeer als het succes van een excursie (voor een groot gedeelte) afhangt van het aantal gevonden soorten, hangt de gezelligheid af van het aantal deelnemers. Wegblijvers wij hebben U gemist en U hebt ongelijk gehad indien U meende, dat er geen fungi waren.

Ascomycetes
Polydesmia pruinosa!
Basidiomycetes
Acanthocystis algidus!
Auriscalpium vulgare (hoed centraal gesteeld)!
Collybia cirrhata
Crepidotus submollis (= Cr. pubescens Bres.)!
Hapalopilus schweinitzii!
Inocybe maculata
-- obscura!
Marasmius scorodonius!
Mycena stylobates
Paxillus atrotomentosus!
Pholiota flammans!
Radulum radula!
Ramaria ochraceo-virens!
Russula drimeia!
-- nitida
-- rosacea (= sanguinea)!
-- turci var. amethystina
-- velenovskyi.

Breukelen "Gunterstein" (G) en Nieuwersluis "Sterreschans" (S),9 Oct 1955.

De opkomst van de leden was verheugend goed, die van de paddestoelen nog veel beter, ofschoon er wel wat meer "Asco's" hadden mogen zijn.

Ascomycetes
Galactinia tosta G!
Basidiomycetes
Agaricus haemorrhoidarius G
Amanita inaurata G!
-- aspera S!
Boletus impolitus G
Clavaria tenuipes G!
Clavulinopsis corniculata G!
Conocybe pygmaeo-affinis S
Coprinus hiascens S
Cortinarius azureus
-- causticus G
-- hinnuleus G!
Inocybe maculata G
-- piriodora G!
Inonotus dryadeus G!
Lacrymaria pyrotricha S
Lactarius chrysorheus G
-- cimicarius G
-- fulvissimus G
-- pallidus G
-- pyrogalus G
Lactarius zonarius G
Lepiota castanea G!
-- seminuda G
Lyophyllum immundum G
Mycena haematopus S

Cortinarius traganus G
-- trivalis var. subolivascens G
Craterellus sinuosus G
Crepidotus lundellii S!
Ganoderma pfeifferi S!
Gymnopilus spectabilis G
Hebeloma sacchariolens S
-- sinapizans G!
Hygrophorus chrysaspis G!
Inocybe bongardii G!
-- corydalina G
-- hirtella G

Pluteus chrysophaeus S, G
Polyporus arcularius S
-- picipes G
Psathyrella corrugis S
Rhodophyllus nidorosus G
-- griseorubellus G
Russula atropurpurea G
-- luteotacta G!
-- pseudointegra G
-- schiffneri var. G
-- solaris G
Tricholoma ustale G
-- virgatum G!

Vogelenzang, "Vinkenduin" (V), Huize Vogelenzang (H) en Amsterdamse Waterleiding duinen (A), 15 en 16 Oct. 1955.

Tussen 15 en 20 leden namen aan deze excursie deel. Hier volgt een vrij willekeurige greep uit het gevondene:

Ascomycetes
Cheilymenia theleboloides H!
Chromocrea gelatinosa A!
Otidea onotica V
Polydesmia pruinosa V!
Rutstroemia firma H!
-- luteovirescens H!

Basidiomycetes
Acanthocystis algidus H!
Agaricus silvaticus A!
Alnicola escharoides H
Clitopilus popinalis A!
Collybia fusipes V!
Coniophora puteana H!
Coriolus hirsutus H!
Cortinarius alboviolaceus V
-- torvus V
Grinipellis stipitaria V
Cyphella capula H
Cystoderma amianthinum V
Dictyolus muscigenus A!

Lactarius decipiens V!
-- hepaticus V
-- mitissimus V
Lepiota brebissonii H
-- pseudo-felina V!
-- seminuda V
Lyophyllum ulmarium H
Marasmius cohaerens H!
-- scorodonius V
Mycena avenacea V
-- epipterygioides V
-- haematopus V
-- pterigena H!
-- vitilis V
Mycoacia uda H, V!
Phellinus igniarius V!
Phlebia radiata V
Pholiota aurivella H!
Pleurotus dryinus A!
-- cf. lignatilis A!
Pluteus salicinus A, V!

Galerina marginata H
-- mycenopsis V!
Geastrum coronatum A!
-- minimum A!
-- saccatum A!
Grandinia farinacea V!
Gyroporus castaneus V
Hygrophorus croceus V
Hymenochaete rubiginosa V!
Inocybe griseovelata A!
Inonotus radiatus H
Lactarius chrysorheus V!
Psathyrella gracilis H
-- sarcocephala H
Resupinatus rhacodium H!
Russula turci A!
-- velenovskyi A! V
-- xerampelina H
-- --
-- var. erythropus V!
Sphaerobolus stellatus V
Tricholoma ustale V!
Tulostoma brumale A!
Tyromyces caesius H

Wassenaar, Meiendel, 30 Oct. 1955.
Heel klaarblijkelijk liep het mycologische seizoen op het eind, de bijzondere vondsten waren niet onder de Agaricaceae, maar onder de onopvallende resupinate soorten op afgevallen takken.

Ascomycetes
Aleuria (Geopyxis) ammophila
Basidiomycetes
Clitocybe dicolor!
Coniophora puteana!
Crepidotus pubescens su. Schroeter!
Grandinia farinacea!
Hygrophorus dichrous (= H. olivaceo-albus)!
Lactarius mitissimus!
Mycena epipterygia!
-- flavo-alba!
-- lactea!
-- vitrea f. bispora!
Mycoleptodon fimbriatus!
Oxyporus obducens!
Peniophora polygonia!
Russula brunneoviolacea

NIEUWE LEDEN.

F. Benjaminsen, St. Hubertusstraat 44, Eindhoven.
Mevr. M.C. Fehr-de Wal, Beeklaan 484, Den Haag.
J. Nierop, M. Scheepvaartstraat 37, Hoek van Holland.

ADRESWIJZIGINGEN.

C.J. Booy, naar Teniersstraat 35, Zutphen.
Mej. A.M.L. Kloppenburg, secr. K.N.N.V.-afd. Nijmegen, naar Pater Brugmanstraat 8, Nijmegen.
Ir. E. Stapelveld, naar "Sonnevanck", Spier (Dr)
M. van Vuure, naar Asterstraat 2, Winterswijk.
Ir. J.H. Wiersma, naar Oranjelaan 21, Wageningen.
LID AF: Dr. J.L. Postma, Purmerend.